

Engellilik Türleri ve Özel Gereksinimleri

ENGELLİ GRUPLARI VE ÖZEL GEREKSİNİMLERİ

Az Görenler

- Okudukları metinler puntosu büyük olan harfler ile yazılmalıdır.
- Tabelalar , etiketler vs zemin ve yazı olarak kontrast renklerle düzenlenmelidir.
- Çoğu az gören bireyler için siyah zemine beyaz yazıyı okumak en kolay yoldur.
- Büyük harflerle yazmaktan kaçınılmalı; çünkü, cümlelerin nerede bittiğini anlamada sorun yaşanabilir.
- Işıklandırma önemlidir; parlak ışıktan kaçınılmalıdır.
- Okudukları yazılar parlak kağıtlara yazılmamalıdır.
- Bulundukları mekanın duvarları parlak boya ile boyanmamalıdır.
- Kırmızı ve yeşil tonların kombinasyonundan kaçınılmalıdır.
- Renk seçimi,ışıklandırma ile düşünülmelidir.
- Farklı renkler binalarda kapıların, farklı katların veya maddelerin üzerinde kullanılmalıdır.
- Yürüdükleri yollarda ayaklarının takılmaması için herhangi bir eşya konulmamalıdır.
- Bulundukları okul veya iş yerlerinde olan fiziki değişiklikler, eşya veya araç gereç değişiklikleri ilgili kişilerce bildirilmelidir.
- Prizma gözlük ve büyüteç kullanabilirler.

Görme Engelliler

- Yerlerde yön bulmak için kabartma zemin yönlendirmeler olmalıdır.
- Asansörlerde rakamlar Braille ile yazılmalı ve sesli yönlendirmeler olmadır.
- Bulundukları iş yeri veya okullarda Braille ile kat krokileri olmalıdır.

- Görme engelli bireyler için eğer Braille (KabartmaYazı) ile okuma biliyorsa metinler bu yazı

ile basılmalıdır.

- Bilgisayarlara sesli ekran okuyucu ve kabartma ekran temin edilmelidir.
- Eğitimini alabilmesi veya işini yapabilmesi için gerekiyorsa refakatçi olmalıdır.
- Okulunuzda yeni okumaya veya işyerinizde yeni çalışmaya başlayan görme engelli bireylere bulundukları binayı tanıtmak üzere bir tur yapılmalıdır.

İşitme Engelliler

Az İşitenler:

- İşitme engelli öğrencinin sınıfına veya çalışanın bulunduğu mekana FM indüksiyon döngüsü temin edilmelidir. İşitme cihazları bilhassa sınıf ortamındaki seslerin kulağa gürültü olarak getirmesi dolayısıyla bir süre sonra baş ağrısı yaratır ve birey cihazı kulağından çıkarmak durumunda kalır. FM indüksiyon döngüsü geriden gelen gürültüyü filtreleyerek engelli bireyin konuşulanları rahatça duymasını sağlar.

Totaller:

- Yazılı metinler, tabelalar olmalıdır.
- Işıklı uyarılar olmalıdır.
- Bulundukları kurumda işaret dili bilen çalışanlar olmalıdır.

Konuşma Zorluğu Olanlar

- Yüzünde felç olanlar,
- Serebral Palsisi olanlar,
- Ses protezi kullananlar (Ses protezi kanser nedeniyle gırtlığı alınan kişilere takılır)
- İşitme engelliler,
- Kekemeler,

Konuşmakta zorlanırlar.

İletişimin sağlıklı gerçekleşmesi için sözlü sınav veya iş görüşmesi veya toplantılarında mekanın sessiz olmasına dikkat edilmelidir.

Kısa Boyluluk

Boyu en fazla 1m 45 cm ve daha az olan kişiler engelli grubuna girer. Büyüme bozukluğu ile ilgili yaklaşık 200 tanı grubu bulunmaktadır.

- Bulundukları yerde eşyalar ve fiziki düzenlemeler ulaşabilecekleri maksimum yüksekliğe göre ayarlanmalıdır.
- Eğitim alanları ve iş yerlerinde kullanılacak araç gereçler kullanabilecekleri ölçülerde temin edilmelidir.

Görünmeyen Engellilikler

Solunum Yolları Kronik Hastalıkları: Astım ve anfizem gibi hastalıklar nedeniyle, solunum zorluğu yaşamalarından ötürü engellilik durumu oluşabilir.

- Bulundukları ortamda kullanılan kimyasallar veya kokular kullanılırken dikkatli ve ölçülü olunmalıdır.
- Kapalı alandaki hava için iyi havalandırma sisteminin sağlanması gerekir.

Epilepsi: Hastalık beyindeki elektrik akışının nöbetler ile aksaması ile karakterizedir. Nöbetlerde kasılma ve baygınlık durumu oluşur.

- Sesli sinyal veren cihazlar, sürekli yanıp sönen ışıklar nöbeti tetikleyebilir. İş yerinde veya yaşam alanlarında buna dikkat edilmeli önlemler alınmalıdır.

Öğrenme Zorluğu: Öğrenme zorluğu olan kişiler için yaşadıkları bu durum ömür boyu sürer. Aslında, çoğunun zekaları normal veya normalin üzerindedir. Eğitim ve iş yaşamında son derece iyi performans sergileyen bu kişiler iş ve eğitimlerinin belli bir kısmında sorun yaşayabilirler. Bu gruba dahil olan okuma engelliler arasında Disleksi sorunu olanlar bulunur.

Gereksinimleri:

Eğitim verirken ya da işle ilgili yönergeler verirken sözlü olarak yapmak faydalı olacaktır. Disleksililerin okumaları için fazla zamana ihtiyaçları olabilir. Kendilerine bilgi okunarak öğretilir. Bilgi ya da yönergeyi vermek için kendisine sorarak bir yol bulunmasına gereksinimi olabilir. Sınav esnasında ya da çalışırken dikkatin dağılmayacağı sessiz ve kalabalığın olmadığı ortamlarda olunması uygundur. Bazı öğrenme zorluğu olan kişilerde ise; Bazı basit yönergeleri anlayamayabilirler; bir kağıda yazılmasını isteyebilirler.

Albinizm

- Cildimize, saçımıza ve gözlerimize renk veren melanin pigmentinin vücutta ya hiç bulunmaması veya çok az bulunmasına ALBİNİZM adı verilir.
- Melanin, koyu içerikli ve “ışıktan koruyucu” olarak bilinen bir pigmenttir. Melanin pigmentinin derideki temel görevi, güneşten gelen ultraviyole ışınlarını engelleyerek, derinin hasar görmesini önlemektir. Güneş ışınımı, derideki melanin pigmentinin artmasına neden olarak bronzlaşmayı ortaya çıkarır. Çoğu Albinizmli insanın vücudunda melanin pigmenti

yoktur ve cildi güneşe maruz kalınca bronzlaşmaz. Bunun sonucu olarak ciltleri güneş ışığına karşı çok duyarlıdır ve uygun şekilde korunmazlarsa, yanıklar oluşabilir.

Albinizm Engelliliği

Görüş Bozukluğu

Albinizm sahibi kişiler, normal insanlar gibi görmezler. Gözde renk olmamasından kaynaklı olarak görüş bozukluğuna sahiptirler. Kişiye göre farklılık göstermekle beraber, görme oranı %5 - %10 civarındadır. Bu sebeple ülkemizde engelli bireyler olarak sınıflandırılırlar.

Albinoların Özel Gereksinimleri

Görmeye yardımcı araç kullanımı, günlük hayatlarını oldukça kolaylaştırır. Görmeye yardımcı araçların başlıcaları olarak el dürbünleri, elektronik teleskoplar ve teleskopik gözlükler sayılabilir. Az gören kişilere verilen rehabilitasyon hizmetleri de fayda sağlar. Bebeklerde dahi, güneşli havalarda mutlaka güneş gözlüğü kullanılmalıdır.

Diyabet Engelliliği

Diyabet Nedir?

- Diabetes Mellitus (DM), pankreasın yeterli insulin üretememesi veya vücudun ürettiği insülini etkili bir şekilde kullanamaması sonucu oluşan ömür boyu devam eden kronik ve insülin üreten hücrelerin azalması ile devam eden bir hastalıktır.
- İnsülin hormonu vücudumuzda olmazsa ya da etkisi bozulmuş ise şeker hücresinin içine taşınamayacağı için, glukoz kanda artarak şeker hastalığı dediğimiz kan şekeri yükselmesi (Hiperglisemi) gelişmiş olur. Bu kan şekeri yüksekliği sürekli olarak devam edecek olursa organlarımızda (sinir, göz, kalp, böbrek vs) zaman içerisinde ciddi bozukluklara neden olur.

Risk Durumları (Hipoglisemi ve ketoasidoz)

Hipoglisemi

Hipoglisemi koması dakikalar içinde gerçekleşir ve müdahale gerektirir, buna karşılık hiperglisemisi olan bir kişiye yanlışlıkla biraz daha glukoz verilse de hayati risk oluşmaz.

Acil Müdahale

Hipoglisemi nöbetinde:Hasta ağızdan gıda alabilecek durumda ise şekerli su, meyve suyu veya glukoz tablet verilmeli, hastanın şuuru kapanıyorsa en kısa zamanda bir sağlık merkezine ulaştırılması sağlanmalıdır. Şuuru kapalı olan bir hastaya bir şeyler yedirmeye çalışılmamalıdır, yiyecekler solunum yoluna kaçabilir. İnsülin kullanan hastalara mümkünse yanlarında glukagon ampul bulundurmaları ve yakın çevrelerindeki kişilere bu ilacın kullanımını öğretmeleri önerilir.

Diyabetik Ketoasidoz Nedir?

İnsülinin ileri derecede azalması ve buna ikincil karşı düzenleyici – insülin karşıtı hormonların (glukagon, adrenalin, growth hormon ve kortizol salınımlarının) artması veya bozulması nedeni ile gelişen metabolik tabloya diyabetik ketoasidoz denilir. Acil olan diyabetik ketoasidoz Çok acil olan belirtiler arasında sık ve çok çok idrar yapma ihtiyacının ve çok susama sorununun devam etmesi, tekrarlayan kusmalar, ağır sıvı kaybı, halsizlik, kilo kaybı, yüzde kızarıklık, karın ağrısı, nefeste aseton kokusu, derin ve hızlı nefes alma, şuur kaybı, şok ve koma gibi belirtiler vardır.

Acil Müdahale

Hasta hastaneye acilen götürülür. İnsülin enjekte edilir. Sebep Olduğu Kronik Hastalıklar

- Kardiyovasküler Hastalıklar(Hastaların %65-70'inde görülür)
- Diyabetik Ayak Ülserleri(Ampütasyonların %50'sinin sebebidir)
- Diyabetik Retinopati(Hastaların%2'sinde körlük,%10'unda görme kaybı oluşur)
- Diyabetik Nefropati(Böbrek yetersizliği nedeniyle diyaliz hastalarının %50'si diyabetlidir)
- Diyabetik Nöropati(Uzun vadede periferik ve otonom sinir kayıpları yaşanabilir)

Diyabet Engellilik Oranları:

- a-Diyet ve oral antidiabetiklerle kontrol altına alınan, komplikasyon yapmamış Tip II Diabetes mellitus %20

b-Komplikasyon yapmamış olan, açlık kan şekeri 200 mg'ın altında tutulabilen,keto ve hipoglisemi göstermeyen Tip I diabetes mellitus %30

c-Açlık kan şekeri sürekli olarak 200 mg'ın altında tutulamayan, komplikasyon yapmış keto gösteren Tip I diabetes mellitus %40

- Komplikasyonlar Balthazard Formülü ile eklenir.

Ortopedik Engelliler

Ortopedik Engellilikler kaza, sinir sistemi veya kas hastalıkları ya da doğuştan oluşan anomaliler sebebi ile oluşur.

Tekerlekli Sandalye Kullanan Bireyler Nelere İhtiyaç Duyarlar?

- Rampalara
- Rampa boyunca dinlenmek için sahanlıklara
- En az 90 cm'lik genişliği olan kapılara ve yollara
- Kendi etrafında rahatlıkla dönebileceği 1.5m çaplı alanlara
- Engelli Tuvaletlerine

- Geniř asansörlere ve asansör içinde uzanıp yetişebileceği buton seviyesine
- Kapı kollarının daha aşağıda olan kulplarına
- Tüm düzenlemeler TS 9111 evrensel standartlarına göre düzenlenmelidir.